

بررسی مسائل روسیه و گرجستان

سرپیس روسیه/خبرگزاری آران

خبرگزاری آران / سرپیس روسیه :

هایدی تالیاوینی رئیس کمیسیون بین المللی تحقیق در شرایط مناقشه بین گرجستان و اوستیای جنوبی در ماه اوت سال 2008، در کنگره ایالات متحده گزارشی را قرائت کرد که قبل از آن در اجلاس مجمع پارلمانی شورای اروپا رونمایی شده بود. برای روسیه شناسایی آمریکایی گرجستان به عنوان متجاوز و کشوری که به اوستیای جنوبی حمله کرد، اهمیت دارد زیرا همین امر می تواند دامنه تعامل فدراسیون روسیه و آمریکا در این زمینه را گسترش داده و روابط با ناتو را تنظیم کند.

کنستانتین کاساجف رئیس کمیته امور بین الملل دومای روسیه:

- گزارش هایدی تالیاوینی رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا برای تحقیق در مناقشه اوت 2008 برای ما آشناست. وی مفاد اساسی این گزارش را در اجلاس مجمع پارلمانی شورای اروپا تکرار کرده و یک بار دیگر مشخص کرد که گرجستان مبتکر مناقشه بود و اینکه از طرف روسیه هیچ تحریکاتی به عمل نیامده بود که باعث توسل به زور علیه جمعیت غیرنظامی اوستیای جنوبی شود. گرجستان از نظر حقوق بین الملل نمی تواند این عملیات را توجیه کند. تا کنون در تفسیرهای بین المللی به بخش اول گزارش هایدی تالیاوینی که به مبتکر مناقشه اختصاص دارد، توجه کمی شده است. فقط در اعمال روسیه تمرکز کرده بودند. بدون اینکه روز اول مناقشه را در نظر بگیرند، اعمال روسیه را به عنوان تجاوز معرفی می کردند. خوشبختانه الآن اوضاع مرحله آغازین مناقشه با صراحت کامل توضیح داده شده است. معلوم شد که نمی توان روسیه را کشور متجاوز و مبتکر این عملیات جنگی دانست.

ولی مباحثات ما درباره ارزیابی سیاسی رویداد های بعدی ادامه خواهد یافت. حقوق بین الملل به ما اجازه می دهد بعضی مناطق دیگر را به عنوان دولت های مستقل به رسمیت بشناسیم. عده زیادی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا ضمن شناسایی استقلال کوزوو از این حق استفاده کردند. همانطور که رئیس جمهور و نخست وزیر ما اعلام کرده اند، ما از اروپا «میمون وار تقلید نمی کنیم». ولی رفتار ما با رفتار کشورهایی که از روسیه انتقاد می کنند، فرقی نداشت. این انتقادات بر استانداردهای دوگانه مبتنی است و آینده ندارد. البته، دلمان می خواهد که متجاوز یعنی گرجستان مجازات شود ولی از نظر حقوق بین الملل این کار بعید است. هنگامی که گرجستان عملیات خود را شروع کرد، اوستیای جنوبی از نظر حقوق بین الملل بخشی از تمامیت ارضی گرجستان را تشکیل می داد. از این نظر می توان گفت که فقط تجاوز علیه نیروهای حافظ صلح روسی و شهروندان فدراسیون روسیه که هدف حمله قرار گرفتند، دفع شد. ولی اصل «دفع تجاوز» کمتر می تواند به سرزمین عملیاتی یعنی تمام اوستیای جنوبی اطلاق شود. هر یک از طرفین از آن قسمت حقوق بین الملل استفاده می کند که بیشتر مواضع آن را منعکس می کند. روسیه در این حوادث تجاوز می بیند و گرجستان دفاع از تمامیت ارضی خود. حقوقدانان سراسر جهان می توانند تا ابد در این مورد بحث کنند. ولی برای ما ارزیابی سیاسی اوضاع مهمتر است که به ضرر گرجستان تغییر می کند.

دمیتری دانیلوف، رئیس بخش امنیت اروپایی انستیتوی اروپا:

- مهم ترین چیزی که در گزارش هایدی تالیاوینی منعکس شد، این است که روسیه به عملیات جنگی گرجستان پاسخ داد. پاسخ روسیه نامتناسب اعلام شد ولی معیار تناسب کدام است؟ می توان در این مورد بحث کرد. ولی نتیجه گیری اساسی برای ما روشن است. در اجلاس اخیر مجمع پارلمانی شورای اروپا که سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه سخنرانی کرد، گرجستان پیشنویس قطعنامه خود را تسلیم کرد که با نتیجه گیری های گروه هایدی تالیاوینی تفاوت اصولی داشت و مجمع به آن رأی نداد. ولی محتوای گزارش هایدی تالیاوینی برای کسی سؤال برانگیز نیست. فکر نمی کنم که در آینده نزدیک کسی به این مسئله برگردد. برای ما مهم است که ایالات متحده با نتیجه گیری های گزارش هایدی تالیاوینی درباره اینکه گرجستان آغاز جنگ شده و مسئول آن است، موافقت کند. اگر ایالات متحده اوضاع را اینطور ارزیابی کند، امکان مکملی برای توسعه تماس های سیاسی بین فدراسیون روسیه و دولت باراک اوباما فراهم خواهد شد. این امر برای ما مهم است. واشنگتن در اوت 2008 از گرجستان حمایت مستقیم کرده و حتی از مواضع اتحادیه اروپا که رئیس جمهور و وزیر امور خارجه فرانسه برای حل مناقشه وارد منطقه شده بودند، انتقاد کرد. همچنین توافقات معینی بین ایالات متحده و روسیه به حال تعلیق در آمده بود.

مناقشه اوت 2008 در گرجستان در همه سطوح به مسایل اساسی مورد اختلاف بین روسیه و غرب تبدیل شده است. برای مثال، در روابط روسیه با ناتو دو مسأله حل نشده وجود دارد یعنی گسترش ناتو و حوادث در گرجستان. اگر درباره مناقشه اوت 2008 حسن تفاهم بین روسیه و آمریکا حاصل شود. این امر برای روابط آتلانتیک هم با اهمیت خواهد بود. از سوی دیگر، معلوم است که نباید به شناسایی رسمی استقلال اوستیای جنوبی و آبخازی در آینده نزدیک امید بست. وضعیت کنونی آن ها طی مدت زیادی ادامه خواهد یافت. غربی ها در همه سطوح این واقعیت را اعلام می کنند.

آلکساندر رار، کارشناس شورای سیاست خارجی آلمان:

فکر می کنم در ایالات متحده بعضی گروه های لابی سعی می کنند برای آمریکایی ها ثابت کنند که بوش سیاست کاذبی دنبال کرده و از ساکاشویلی حمایت می کرد. آن ها بدین وسیله از ابتکارات جدید باراک اوباما حمایت می کنند که از پشتیبانی از رئیس جمهور گرجستان دست می کشد. دعوت از خانم هایدی تالیاوینی برای شرکت در جلسه کنگره آمریکا یک امر عادی بود ولی فکر می کنم که نمایندگان آمریکا که می خواهند جرج بوش را مقصر شکست های 8 ساله آمریکا اعلام کنند، از این گزارش استفاده خواهند کرد. آن ها می خواهند حمایت سیاسی و اخلاقی از خط نزدیکی روابط با روسیه را به دست آورند و برنامه های ایجاد تکیه گاه ناتو در گرجستان و اوکراین را زیر علامت سؤال ببرند. در حال حاضر در ایالات متحده حمایت جدی از توسعه روابط با روسیه مشاهده می شود. افراد وابسته به اوباما از ویکتور یانوکویچ رئیس جمهور جدید اوکراین پشتیبانی می کنند و حتی

از ادامه استقرار ناوگان نظامی روسیه در کریمه ایراد نمی گیرند.

حق با کارشناسانی است که شش ماه قبل اظهار نظر کرده بودند که اوباما به روسیه برای بازدارندگی از ایران احتیاج دارد. بوش جنگی در سه جبهه - علیه تروریست ها در افغانستان، علیه محمود احمدی نژاد در ایران و علیه سلطه جویی جدید روسیه – دنبال می کرد و حالا فقط جبهه ضد ایرانی باقی مانده است. گزارش اتحادیه اروپا درباره گرجستان به نفع طراحان سیاسی آمریکاست که در کاخ سفید، شورای امنیت و وزارت خارجه آمریکا کار می کنند.

روسیه هم به آمریکا نیاز دارد. موضع گیری رسمی ناتو در مورد پذیرش گرجستان به این پیمان هرگز تغییر نخواهد کرد ولی این مسأله به طور غیر رسمی از دستور روز خارج شده و یک سال است که از زمان روی کار آمدن اوباما مورد بحث قرار نمی گیرد. کسی در غرب نمی خواهد اعتبار سیاسی خود را از دست بدهد و بگوید که ناتو نمی خواهد اوکراین و گرجستان را به ترکیب خود قبول کند. اولاً، این اظهارات در اوکراین و گرجستان به عنوان خیانت غرب تلقی خواهد شد. ثانیاً، علامت منفی به کشورهایی داده خواهد شد که می خواهند عضو ناتو شوند و این خواست آن ها با مخالفت مسکو روبرو نمی شود (مقدونیه و صربستان).

روسیه در اوت 2008 اشتباهات جدی زیادی مرتکب شد. اشتباه اول این بود که فدراسیون روسیه روند حفاظت از صلح در آبخازی و اوستیای جنوبی را به انحصار خود در آورده و روند تجدید اتحاد این جمهوری ها با گرجستان را متوقف می کرد. روسیه مرزهای خود را برای آن ها باز کرده و به ساکنان آن ها پاسپورت روسی صادر می کرد. اشتباه دوم،

شناسایی رسمی استقلال آن ها بود. اشتباه سوم این بود که روسیه نیروهای خود را به عمق خاک گرجستان فرستاده و تفلیس را هم تهدید می کرد. ولی ضربه اول نارنجک اندازها و حمله شبانه به نیروهای حافظ صلح، کار ساکاشویلی بود که نمی توان آن را بخشید. او سعی می کرد غرب را گمراه کند و بگوید که اول روسیه حمله کرد. میخائیل ساکاشویلی در جهت خونریزی بزرگ گام اول برداشت که تقصیر او در این زمینه از روسیه به مراتب بیشتر است. پایان پیام.